

El dilema txec, la confusió europea

L'escut antimíssils ha estat rebutjat per molts ciutadans de Txèquia i també d'Ucraïna, on el passat 14 de març hi va haver una manifestació de protesta coincidint amb la visita de Henry Obering, cap de l'Agència de Míssils dels Estats Units.

L'administració dels Estats Units vol instal·lar una base radar a la República Txeca. Malgrat els advertiments de la Unió Europea i de Rússia, la construcció d'un escut de defensa contra míssils nuclears a Europa, per contrarestar un hipotètic atac de Corea del Nord o l'Iran, podria provocar la tornada a la guerra freda.

La nota oficial de l'administració de George Bush va arribar a primera hora del matí del passat 19 de gener al despatx que el president txec Vaclav Klaus té darrere una arcada romànica a l'antiga vila medieval de Hradcany, un vigorós entramat de fortaleses, palaus i esglésies que turistes d'arreu del món reconeixen com el castell de Praga. Des de llavors, la discòrdia ha agitat no només els ministeris d'Afers Estrangers dels països veïns,

sinó la mateixa coalició de centredreta i verds del Govern txec, cosa que ha confirmat els temors del ministre Karel Schwarzenberg, que sospitava que l'oferta de l'administració nord-americana havia de convertir-se en "una bomba de rellotgeria per a la política interna."

El pla dels Estats Units consisteix a desenvolupar un escut de defensa de míssils nuclears al cor d'Europa. Per fer-ho, però, necessita la complicitat de Polònia –el primer ministre Jaroslaw

Kaczynski va declarar la seua actitud positiva a final de març, així com la negativa a celebrar un referèndum en què la població hi pogués decidir –i de la jove i venerable República Txeca, on l'actitud social i institucional pot qualificar-se a hores d'ara de reticent. És el desafiament perfecte per al país que s'alliberà de la dictadura comunista amb una "revolució de vellut" (1989) i que va constituir el seu estat independent després d'un "divorci de vellut" (1993) que la va separar d'Eslovàquia. Podrà la República Txeca vestir de vellut aquesta vegada la petició dels Estats Units de construir una base radar antimíssils –peça clau del projecte– a Brdy, 70 quilòmetres al sud-oest de Praga?

Negociacions en plural. Sergei Lavrov, ministre d'Afers Estrangers de Rússia, ja ha avançat la "rotunda oposició" del Kremlin "a la col·locació de peces del sistema militar dels Estats Units a les portes Rússia." El dimecres 28 de març, com publicava l'edició setmanal del *Prague Post*, el Govern del primer ministre Mirek Topolánek havia de confirmar si la República Txeca acceptava seure a negociar amb Henry Obering, cap de l'Agència de Defensa Míssil dels Estats Units. Segons Obering, les noves bases del sistema de defensa nuclear i d'observació que es pretén instal·lar en la regió de Bohèmia, en principi, seran destinades per Washington a prevenir els moviments de Corea del Nord i particularment de l'Iran.

Tot enfilant el carrer Na Prikov, al districte comercial de la capital, Jesús Alemany, fill de Bonrepòs i Mirambell (Horta) i professor d'idiomes a la International House de Praga, comenta les notícies: "L'opinió pública txeca és molt heterogènia, sobretot a causa de la pila d'ocupacions que ha sofert el país durant el segle XX. Els sentiments de major proximitat nacional cap a un país o altre són prou dispersos. Però precisament per això hi ha una majoria que no vol veure Txèquia una altra vegada al mig d'un conflicte entre grans potències mundials." En efecte, segons el

Centre de Recerca de Praga, el 61% dels ciutadans txecs diu no a la instal·lació del radar nord-americà. A més, la simpatia per l'OTAN –Txèquia n'és membre des del 1999– ha davallat un 11% tan sols en els darrers tres anys i és àmpliament considerada com “una organització que provoca situacions de risc.”

Al sumptuós palau Savarin els marbres dels esglaons de l'entrada porten, a l'esquerra, cap al Muzeum Komunismu –a la dreta, hi ha el casino d'apostes–. Durant els darrers anys, aquest museu del comunisme de Jana Kappelerová, Glenn Spicker i Sean Straus ha anat atraient cada vegada major atenció internacional amb la seua pedagogia històrica feta a mà, i una reconstrucció al més pur i popular estil faller de l'ànima entranyable, corrosiva, cruel de les dictadures, tan familiars per als ciutadans d'una tercera part del Planeta. Des de la iniciació nazi, el breu passeig de l'exposició ofereix àmplies vistes a l'horror quotidià de l'opressió soviètica a Txèquia. Fins fa a penes disset anys.

Vellut aspre. El primer ministre Topolánek va rebre la delegació dels Estats Units la setmana passada. A més, el Govern va anunciar que a les darreries del mes el president txec, Václav Klaus, es reunirà amb el mandatari rus, Vladímir Putin. La mà estesa, les dues si cal, per al diàleg. Hi ha més exemples d'aquesta manera de fer les coses que tenen els txecs: durant gairebé cinquanta anys, Polònia ha estat en desacord sobre els límits de la frontera entre ambdues nacions, malgrat dos pactes signats el 1925 i 1958. La divisió territorial no és justa, diu Varsòvia, i parteix set municipis polonesos. Per cloure aquest llarg i tediós episodi, el 2010 la República Txeca que ara veiem sobre els mapes serà 368 hectàrees més petita. Fi de la discussió.

A pesar del toc suau de la política de Txèquia, hi ha signes de canvi en referència a la controvèrsia que el projecte militar dels Estats Units hi ha engegat. El ministre Schwazenberg, en una reacció recent i inusual als posicionaments del Kremlin sobre l'agenda dels països que en el passat pertanyien a l'òrbita de la Unió Soviètica, ha contestat al portaveu rus Lavrov que “Rússia no ens pot prohibir absolutament res.” De l'altra

A Txèquia l'OTAN és àmpliament considerada com una organització que provoca situacions de risc

banda, Jan Neorald, l'alcalde de Trokavec, una població situada a mig quilòmetre i escaig de la possible base radar, ha celebrat un referèndum local sobre el tema sense esperar cap permís. Per Neorald, “el poble ha parlat, i aquest és el nostre missatge”: el 79% dels veïns van rebutjar les instal·lacions. Altres viles de l'àrea afectada han proposat de dur a terme votacions populars semblants. Tanmateix, l'estimat exprimer ministre Václav Havel s'ha manifestat eufòricament en favor de la base dels Estats Units. Odres Liska, president del Partit dels Verds –que participa en minoria al Govern txec– va visitar Washington

amb el propòsit de recaptar la informació disponible sobre el sistema de defensa. El seu parer és que “és una proposta inútil, que no ajudaria a protegir els interessos del nostre país en cas de conflicte.” Amb ell, per cert, coincideix el primer ministre eslovac Robert Fico.

Davant d'aquest girigall, el Govern de Topolánek assegura que mantindrà els principis de la política exterior de la moderna república: cooperació amb l'eix atlàntic i la consolidació de la Unió Europea, de la qual Txèquia entrà a formar part el 2004. El responsable d'Exteriors i Seguretat europeu, l'espanyol Javier Solana, ja ha informat les autoritats txeces que els plans de Washington “no s'ajusten a les nostres necessitats generals.” Però on és la política de defensa comunitària? A Praga, alguns com l'analista del diari *Hospodářské Noviny*, Jan Macháček, s'exclamen: “oblideu-vos de lleialtats: què fem per a sortir-ne guanyant?”

Victorià Jiménez
Praga

aquest mes...

El 15 juny de 1977 se celebraven les primeres eleccions democràtiques a Espanya després de la dictadura franquista. Poc abans, en ple procés de transició política, havia aparegut L'AVENÇ. D'aleshores ençà, han transcorregut trenta anys, en què hem viscut grans canvis: en la demografia, en l'economia, en la política, en l'educació, en els mitjans de comunicació i en la cultura. Catalunya, trenta anys després, s'assembla ja ben poc a la del 1977. Però molts dels reptes que aleshores es plantejaven, segueixen avui vigents.

L'Avenç
Passeig de Sant Joan, 26, 2n 1a
08010 Barcelona - Telèfon 93 245 79 21
lavenc@lavenc.cat / www.lavenc.cat

I al maig... Rafael Masó, arquitecte